DERS BİLGİ FORMU

DERSÍN ADI	HUKUK DİLİ VE TERMİNOLOJİSİ				
DERSIN SINIFI	9. Sınıf				
DERSIN SÜRESI	5 Ders Saati				
DERSIN AMACI	Bu derste öğrenciye; temel hukuk kuralları, devletin temel organları,yargı teşkilatı, yargı bilişim sistemleri, hukuk dili ve dilekçelere ait bilgi ve becerilerin kazandırılması amaçlanmaktadır.				
DERSİN KAZANIMLARI	 Toplumsal düzen kuralları, hukuk kurallarının özellikleri, kişi ve hak kavramları, insan hakları ve demokrasi ile anayasal hak ve sorumluluklarına ait işlemleri yapar. Devletin temel organlarını; yasama, yürütme, yargının yapısını ve işleyişini açıklar. Yargı teşkilatının yapısı ve işleyişi ile Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemleri'nin yapısı ve işleyişi işlemlerini yapar. Hukuk dilini kullanarak dilekçe yazar. 				
EĞİTİM-ÖĞRETİM ORTAM VE DONANIMI	Ortam: Uyap Uzaktan Eğitim Laboratuvarı, Sınıf Donanım: Etkileşimli tahta/projeksiyon, bilgisayar, UYAP eğitim uygulaması sağlanmalıdır.				
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Bu derste; belirlenen hedef ve davranışların ölçülmesinde açık uçlu, çoktan seçmeli, kısa cevaplı, doğru yanlış ve eşleştirme türünde ölçme araçları kullanılabilir. Bunun yanında öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları kullanılarak öğrencilerin, öğretimin süreç boyutuna katılmaları sağlanabilir.				
DERSİN KAZANIM TABLOSU	ÖĞRENME BIRIMI/ÜNITE	KAZANIM SAYISI	DERS SAATİ	ORAN (%)	
	Temel Hukuk Kuralları	5	80	44	
	Devletin Temel Organları	3	35	19	
	Yargı Teşkilatı ve Yargı bilişim Sistemleri	2	35	20	
TOPLAM	Hukuk Dili	3	30 180	17 100	
			160	100	

ÖĞRENME BİRİMİ	KONULAR	ÖĞRENME BİRİMİ KAZANIMLARI ve KAZANIM AÇIKLAMALARI			
TEMEL HUKUK KURALLARI	1.TEMEL HUKUK KURALLARI 1.1. TOPLUMSAL DÜZEN KURALLARI 1.1.1. Din Kuralları 1.1.2. Ahlak Kuralları 1.1.3. Görgü Kuralları 1.1.4. Hukuk Kuralları 1.1.4.1. Hukukun Amacı ve işlevleri 1.1.4.2. Hukuk Devleti 1.2.1. Hukuk Kurallarının Özellikleri ve Çeşitleri 1.2.1.1. Hukuk Kurallarının Çeşitleri 1.2.2. Hukukun Kaynakları 1.2.2.1. Asli Kaynaklar 1.2.2.2. Tali Kaynaklar 1.2.3. Hukuk Boşluğu 1.2.3.1. Hâkimin Takdir Yetkisi 1.2.4. Hukukun Dalları 1.2.4.1. Kamu Hukuku 1.2.4.2. Özel Hukuk 1.2.4.3. Karma Hukuk	 Toplumsal düzen kurallarını açıklar. Toplumsal hayatın huzurlu, kargaşasız, güvenli bir şekilde devam edebilmesi için kuralların önemi açıklanır. Toplumsal düzen kurallarından din kuralları, ahlak kuralları, görgü kuralları, hukuk kurallarının özellikleri açıklanır. Hukukun işlevlerinden barış, güvenlik, eşitlik, özgürlük kavramları açıklanır. Hukuk devletinin şartları açıklanır. Hukuk kurallarının çeşitlerini ve hukukun kaynaklarını açıklar. Pozitif hukuk, mevzu hukuk, tabii hukuk, tarihi hukuk gibi kavramlar açıklanır. Hukuk kurallarını nitelikleri özellikleri, amaçları açıklanır. Hukuk kurallarının çeşitlerinden emredici, tamamlayıcı, yorumlayıcı, tanımlayıcı, yetki verici, ilga edici hukuk kuralları açıklanır. Hukukun asli ve tali kaynakları açıklanır. Asli kaynaklardan yazılı hukuk kuralları ayrıntılı bir şekilde açıklanır ve normlar hiyerarşisi hakkında bilgi verilir. Yazısız kaynaklar açıklanır Tali kaynaklardan yargı kararları, bilimsel görüşler açıklanır. Hukukun dalları tablo halinde verilip ayrıntılı bilgi verilmez. (Bu konu medeni hukuk dersi kapsamında ayrıntılı olarak anlatılacaktır) Hukuk boşluğu, türleri açıklanıp boşlukların nasıl giderildiği açıklanır. 			

- 1.3. KİŞİ VE HAK KAVRAMI
- 1.3.1. Kişi Kavramı ve Türleri
- 1.3.1.1. Gerçek Kişi
- 1.3.1.2. Tüzel Kişi
- 1.3.2. Hak Kavramı ve Hakların Sınıflandırılması
- 1.3.2.1. Hakların (Türleri) Sınıflandırılması
- 1.3.2.2. Hakların Kazanılması
- 1.3.2.3. Hakların Korunması
- 1.3.2.4. Dava Çeşitleri
- 1.4. İNSAN HAKLARI VE DEMOKRASİ
- 1.4.1. İnsan Hakları
- 1.4.1.1. İnsan Haklarının Tarihsel Gelişimi
- 1.4.1.2. İnsan Haklarının Korunması
- 1.4.2. Demokrasi
- 1.4.2.1. Anayasa Kavramı
- 1.4.2.2. Anayasal Ödevler
- 1.4.2.3. 1982 Anayasası'nın Temel İlkeleri
- 1.4.3. Temel Hak ve Özgürlükler
- 1.4.3.1. Anayasal Haklar
- 1.4.3.2. Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlandırılması

3. Kişi ve hak kavramını açıklar.

- Kişi kavramı ve türleri açıklanır.
- Kişi türlerinden gerçek kişiliğin başlangıcı ve sona ermesi açıklanır.
- Tüzel kişiliğin başlangıcı, sona ermesi açıklanır ve tüzel kişilik türleri tablo halinde verilir.
- Kişilerin ehliyetleri; hak ve fiil ehliyeti açıklanır.
- Fiil ehliyetinin şartları ve ayırt etme gücünü ortadan kaldıran haller açıklanır.
- Hak kavramı ve nitelikleri bakımından haklar açıklanır.
- Hakların sınıflandırılması tablo halinde gösterilip kamu haklarından genel nitelikli haklar açıklanır.
- Hukuki olay, hukuki fiil ve hukuki işlem kavramları açıklanır.
- Dava çeşitleri ve hakların korunması kavramları açıklanır.

4. İnsan hakları ve demokraside bulunması gereken temel ilkeleri açıklar.

- İnsan hakları kavramı ve temel özellikleri açıklanır.
- İnsan haklarının tarihsel gelişimi, ülkemiz ve dünyada ilerleyişi açıklanır.
- İnsan haklarının korunmasına yönelik ulusal ve uluslararası önlemler ve kurumlar açıklanır.
- Demokrasi kavramı ve anayasa açıklanır.
- Anayasal ödevler açıklanır.
- 1982 Anayasanın temel ilkeleri açıklanır.
- Anayasal temel hak ve özgürlükler açıklanır.
- Sosyal ve ekonomik haklar açıklanır.
- Siyasal haklar açıklanır.
- Temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması açıklanır.
- Konu sonunda dijitalleşen dünyada insan haklarına eklenebilecek ilkeleri tartışır.(21. Yüzyıl becerileri kapsamında tartışmalar yapılması)

15	YAPTIRIM TURUF	-RI

- 1.5.1. Suç, Ceza ve Yaptırımlar
- 1.5.1.1. Suç ve Ceza Kavramları
- 1.5.1.2. Yaptırımlar
- 1.5.2. Ceza ve Güvenlik Tedbirleri
- 1.5.2.1. Hapis Cezaları
- 1.5.2.2. Adli Para Cezası
- 1.5.2.3. Güvenlik Tedbirleri
- 1.5.3. İdari Yaptırımlar
- 1.5.3.1. İdari Para Cezası
- 1.5.3.2. İdari Tedbirler
- 1.5.4. Şikâyet ve Kamu Davası
- 1.5.4.1. Şikâyet
- 1.5.4.2. Kamu Davası

5. Yaptırım türlerini açıklar.

- Suç kavramı açıklanır.
- Maddi ve manevi yaptırım kavramı açıklar ve yaptırımların temel işlevleri belirlenir.
- Yaptırım türleri açıklanır.
- Adli ve idari ceza ayrımı yapılıp adli cezanın türleri açıklanır.
- Suça maruz kalınca şikayetin nasıl yapılacağı anlatılır.
- Kamu davası açılması ve savcılık aşamasından kısaca bahsedilir.

2.1. YASAMA

- 2.1.1. TBMM Üyelerinin Secilmesi
- 2.1.2. Milletvekilleri
- 2.1.3. TBMM'nin İç Yapısı ve Çalışma Düzeni
- 2.1.4. TBMM'nin Görev ve Yetkileri
- 2.1.4.1. Kanun
- 2.1.5. Türkiye Büyük Millet Meclisi Bilgi Edinme ve Denetim Yolları

2.2. YÜRÜTME

- 2.2.1. Cumhurbaşkanı
- 2.2.1.1. Cumhurbaşkanlığı Seçimi
- 2.2.1.2. Cumhurbaşkanının Görev ve Yetkileri
- 2.2.1.3. Cumhurbaşkanının Cezai Sorumlulukları
- 2.2.2. Cumhurbaşkanı Yardımcıları ve Bakanlar
- 2.2.3. Cumhurbaşkanlığı
- Politika Kurulları ve Ofisler 2.2.4. Cumhurbaşkanlığı
- Kararnameleri 2.2.5. Millî Güvenlik Kurulu ve Olağanüstü Hâl Yönetimi
- 2.2.6. Devlet Denetleme Kurulu

2.3. YARGI

- 2.3.1. Mahkemelerin Bağımsızlığı
- 2.3.2. Hâkimlik ve Savcılık Teminatı
- 2.3.3. Duruşmaların Açık ve Gerekçeli Olması

1. Yasama organını ve görevlerini açıklar.

- Kuvvetler ayrılığı açıklanır.
- Ülkemizin devlet idaresi açıklanır.
- Devletin temel organları tablo halinde gösterip acıklanır.
- Yasama organı ve özellikleri açıklanır.
- TBMM üyelerinin seçilmesi ve seçimler açıklanır.
- Milletvekili seçme seçilme konularında bilgi verilir.
- TBMM'nin iç yapısı ve çalışma düzeni hakkında bilgi verilir.
- TBMM'nin Görev ve yetkileri açıklanır.
- TBMM bilgi edinme ve denetim yolları açıklanır.

2. Yürütme organını ve görevlerini açıklar.

- 2017 yılında yapılan anayasa değişikliğinin getirmiş olduğu hükümet sistemi açıklanır.
- 1982 Anayasası çerçevesinde yürütme kavramı açıklanır.
- Yürütme organı hakkında bilgi verilir.
- Cumhurbaşkanı seçme seçilmesine ilişkin anayasa hükümleri ayrıntılı bir şekilde açıklanır.
- Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri açıklanır.
- Cumhurbaşkanının cezai sorumlulukları açıklanır.
- Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlar açıklanır.
- Cumhurbaşkanlığı kararnameleri açıklanır.
- Cumhurbaşkanlığına bağlı kurul, kuruluş ve komisyonlar tablo halinde gösterilip açıklanır.
- Olağanüstü hal yönetimi hakkında bilgi verilir.
- MGK hakkında bilgi verir.

3. Yargı organını ve görevlerini açıklar.

- Yargı organı hakkında genel açıklamalar yapılır.
- Yargının bağımsızlığı ve hakimlik ve savcılık mesleği açıklanır.
- Duruşmaların açık ve gerekçeli olması açıklanır.

DEVLETIN TEMEL ORGANLARI

3.1. YARGI TEŞKİLATI

3.1.1 Türk Yargı Sistemi 3.1.1.1. Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri 3.1.1.2. Adli Yargı Ara Derece Mahkemesi Bölge Adliye (İstinaf) Mahkemeleri

3.1.1.3. Adli Yargı Üst Derece Mahkemesi Yargıtay

3.1.2. İdari Yargı Kolu 3.1.2.1. İdari Yargı İlk Derece Mahkemeleri

3.1.2.2. İdari Yargı Ara Derece Mahkemesi Bölge İdare Mahkemeleri

3.1.2.3. İdari Yargı Üst Derece Mahkemesi Danıştay

3.1.3. Yüksek Mahkemeler

3.1.3.1. Anayasa Mahkemesi

3.1.3.2. Uyuşmazlık Mahkemesi

3.1.4. Hesap Yargısı Sayıştay

3.1.5. Diğer Yargı Kuruluşları

3.1.5.1. Hâkimler ve Savçılar Kurulu

3.1.5.2. Adalet Bakanlığı

1. Yargı Teşkilatını açıklar.

- Türk yargı sisteminin genel özellikleri açıklanır.
- Çekişmeli, çekişmesiz yargı kavramı kısaca açıklanır.
- Türk yargı sisteminin genel ayrımları (ilk derece mahkemeleri, ara derece mahkemeleri, üst derece mahkemeleri ile adli yargı, idari yargı, anayasa yargısı, uyuşmazlık yargısı) tablo halinde gösterilir.
- İlk derece mahkemelerinin genel özellikleri açıklanır.
- İlk derece mahkemeleri adli ve idari yargı kısmı ayrı açıklanır.
- İstinaf mahkemelerinin genel özellikleri açıklanır.
- Bölge adliye mahkemesi açıklanır.
- Bölge idare mahkemesi açıklanır.
- Yüksek mahkemeler tablo halinde gösterilir.
- Yüksek mahkemelerin genel özellikleri açıklanır.
- Anayasa mahkemesi genel özellikleri açıklanır.
- Anayasa mahkemesinin üye seçimi görev ve yetkileri kısaca açıklanır.
- Yargıtay'ın genel özellikleri açıklanır.
- Yargıtay'ın üye seçimi görev ve yetkileri kısaca açıklanır.
- Danıştay'ın genel özellikleri açıklanır.
- Danıştay'ın üye seçimi görev ve yetkileri kısaca açıklanır.
- Uyuşmazlık mahkemesi açıklanır.
- Uyuşmazlık mahkemesinin üye seçimi görev ve yetkileri kısaca açıklanır.
- Yüksek mahkemelerden olmayıp hesap yargısı içinde yer alan Sayıştay kısaca açıklanır.
- HSK üyelerinin seçilmesi ve göreve gelmesi açıklanır.
- HSK' nın görev ve yetkileri açıklanır.
- Adalet Bakanlığının genel yapısı açıklanır.
- Bakanlığın teşkilatlanması tablo haline gösterilip açıklanır.

YARGI TEŞKİLATI VE YARGI BİLİŞİM SİSTEMLERİ

3.2. YARGI BİLİŞİM SİSTEMLERİ

- 3.2.1. UYAP'ın Kuruluşu ve Faydaları
- 3.2.2. UYAP Teknolojik Altyapısı
- 3.2.3. UYAP Vatandaş Portalı
- 3.2.4. UYAP Avukat Portalı
- 3.2.5. Elektronik İmza (E-imza)
- 3.2.6. Uzaktan Eğitim Portalı
- 3.2.7. UYAP Doküman Editörü

2. Yargı bilişim sistemlerini kullanır.

- UYAP'ın tarihçesi açıklanır.
- UYAP'ın kuruluş amacı, başarıları ve aldığı ödüller açıklanır.
- UYAP'ın alt yapısı ve elektronik imza açıklanır.
- UYAP'ın yararları açıklanır.
- Vatandaş portalı açıklanır.
- Vatandaş portalında yapılabilecek işlemler yaptırılır.
- Avukat portalı açıklanır.
- Avukat portalında yapılabilecek işlemlere örnekler verilir.
- Uzaktan eğitim portalı açıklanır.
- Uzaktan eğitim portalından örnek eğitim yaptırılır.
- UYAP doküman editörü açıklanır.
- UYAP doküman editöründe uygulama çalışmaları yaptırılır.

HUKUK DİLİ

- 1. Konuşma ve yazı dilini açıklar.
  - Konuşma dili, yazı dili ayrı ayrı açıklanır.
  - Günlük dil ve konuşma dili örneklerle açıklanır.

2. Hukuk dili ve hukuk dilinin tarihsel gelişimini açıklar.

- Hukuk dili kavramsal olarak açıklanır.
- Hukuk dilinin tarihsel gelişimi örneklerle açıklanır.
- Uygur hukuk belgeleri açıklanır.
- Cumhuriyet dönemi öncesi hukuk dili ve belgeleri açıklanır.
- Cumhuriyet dönemi hukuk dili ve belgeleri açıklanır.
- Hukuk dili konusu içerisinde ihbarname, ihtarname, beyanname, taahhütname, tahkikat, bilirkişi, şahit gibi bazı kavramlar açıklanır.

3. Dilekçe yazabilir.

- Dilekçe hakkı açıklanır.
- Dilekçe türleri tablo halinde gösterilir.
- Genel(Adi) Dilekçeler açıklanır.
- Genel dilekçe örneği öğrencilere yaptırılır.
- Adli dilekçe türlerinden dava dilekçeleri, şikâyet dilekçeleri, itiraz dilekçeleri, davaya cevap dilekçeleri, ihtiyati tedbir dilekçeleri ayrı ayrı örnekler verilip öğrencilerin dilekçe hazırlanması istenir.
- 4.1.2. Yazı Dili
  4.2. HUKUK DİLİ VE HUKUK
  DİLİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ
  4.2.1. Hukuk Dili
  4.2.2. Hukuk Dilinin
  Tarihsel Gelişimi

4.1. KONUŞMA DİLİ VE YAZI

4.1.1. Konuşma Dili

DİLİ

- 4.2.2.1. Uygur Hukuk Belgeleri 4.2.2.2. Cumhuriyet
- Dönemi Öncesi Hukuk Dili ve Belgeleri
- 4.2.2.3. Cumhuriyet Dönemi Hukuk Dili ve Belgeleri
- 4.3. DİLEKÇELER
- 4.3.1. Dilekçe Hakkı
- 4.3.2. Dilekçe Türleri
- 4.3.2.1. Genel (Adi) Dilekçeler
- 4.3.2.2. Adli Dilekçeler
- a) Hukuk Yargılamasına İlişkin Dilekçeler
- b) Ceza Yargılamasına
- İlişkin Dilekçeler c) İdari Yargıya İlişkin
- Dilekçeler
- ç) İstinaf Kanun Yoluna İlişkin Dilekçeler
- d) Temyiz Kanun Yoluna İlişkin Dilekçeler

UYGULAMA FAALİYETLERİ/TEMRİNLER

- 1-UYAP vatandaş portalından dava safahatı sorgulaması yaptırılarak alınan çıktılar temrin dosyası haline getirilir.
- 2-UYAP uzaktan eğitim portalından dersin konusuna ilişkin eğitimler öğrencilere yaptırılır, UYAP uzaktan eğitim Programı üzerinden tamamlanan eğitimlerin tamamlanma oranı temrin dosyasında muhafaza edilir.
- 3- Dijital çağ okuryazarlığı ve UYAP konulu öğrencilere sunum hazırlatılarak münazara yaptırılır, münazara sunumları raporlaştırılır.
- 4- Toplumsal Düzen kuralları şeması sınıfta 3 farklı guruba bölüştürülerek, tablolar halinde panoda sergilenmeye uygun, temrin dosyası hazırlatılarak notla değerlendirilir.
- 5- TBMM'nin yasamaya ilişkin görevleri, afiş şeklinde panoda sergilenmeye uygun temrin dosyası hazırlatılarak notla değerlendirilir.
- 6- Türk Yargı teşkilatı Adli, İdari ve Anayasal Yargı şeklinde; bunlarda kendi içerisinde İlk Derece, Ara Derece ve Yüksek Yargı Teşkilatı şeklinde, sınıfta 3 farklı guruba bölüştürülerek, tablolar halinde panoda sergilenmeye uygun temrin dosyası hazırlatılıp notla değerlendirilir.
- 7- Eski Uygur Türkçesi, Osmanlı Türkçesi ve Cumhuriyet Dönemi Türkçesine ait hukuk dili metin örnekleri sınıfta 3 farklı guruba bölüştürülerek, tablolar halinde panoda sergilenmeye uygun temrin dosyası hazırlatılarak notla değerlendirilir.
- 8- Şikâyet Dilekçesi, müracaat dilekçesi, dava dilekçesi örnekleri sınıfta 3 farklı guruba bölüştürülerek, tablolar halinde panoda sergilenmeye uygun temrin dosyası hazırlatılarak notla değerlendirilir.

HUKUK DİLİ VE TERMİNOLOJİSİ

DERSİN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

- Toplumsal düzen kurallarına ilişkin eleştirel bakış konulu münazara etkinliği yaptırınız.
- Her öğrenciye devletin yapısı ve Yargı Teşkilatının yapısını gösteren sınıf panosunda sergilenecek şekilde tablo yaptırınız.
- Milli ve manevi değerleri benimseme (devletin temel organları ve işleyişini açıklama), israf (Ulusal Yargı Ağı sayesinde kâğıt, enerji israfının önüne geçilmesi) vb. değer, tutum ve davranışları ön plana çıkaran etkinliklere yer verilir.
- Öğrencilerden gruplar oluşturarak Yargı Bilişim Sistemiyle ilgili sunu ve değişik görseller hazırlattırarak uygulama yaptırınız.
- Öğrencilerin uygulama çalışmalarını yapacağı atölyede; bilgisayar kullanımında dikkat edilecek hususlar, ergonomi kuralları tüm sınıfın göreceği bir yere asılır ve öğrencilere gerekli açıklamalar yapılır.
- UYAP vatandaş portalında gizliliğe riayet edilerek örnek çalışmalar yaptırılır.
- UYAP uzaktan eğitim çalışması yaptırılırken İSG mevzuatına uygun olarak duruş oturuş teknikleri konusunda açıklama yapılır.
- Bu dersin işlenişi sırasında, adalet, hak ve eşitlik kavramları, tarihi olay ve olguların gerçekleşmesinde rol almış şahsiyetlerin karakter özelliklerinin tanıtılması, milli ve manevi değerleri benimseme, israf, müsamaha vb. değer, tutum ve davranışları ön plana çıkaran etkinliklere yer verilmelidir. Bu etkinliklerde beyin fırtınası, grup tartışması, düz anlatım, soru cevap, örnek olay incelemesi, uygulama yaptırma vb. yöntem ve teknikler kullanılabilir.
- Öğrencilerin araç ve gereçleri iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun kullanmalarına yönelik açıklamalar yapılmalıdır.
- Zümre öğretmenler kurulu temrinlerden okulun fiziki şartlarına, atölye ve öğrenci sayılarına ve seviyelerine göre uygun olanları seçerek uygulayacaktır. Temrinler mutlaka tamamlanacaktır.
- Bu derste öğrencilere yaptığı çalışmalara sınıf arkadaşlarına sunmasına fırsat verilerek iletişim becerilerinin gelişmesi sağlanmalıdır.
- Anlatımdan ve örnek çalışmalardan sonra, dersin öğrenme kazanımlarının öğrencide pekiştirilmesi amacıyla birden fazla uygulama faaliyeti yapılmalıdır.
- Bu derste, adalet, hak ve eşitlik değer, tutum ve davranışları ön plana çıkaran etkinliklere yer verilmelidir.